

Idéburet offentligt partnerskap

- Förebygga våld i ungas relationer

1. Bakgrund

1.1 Våld i ungas relationer

Våld i ungas parrelationer uppmärksammas mer och mer som ett samhällsproblem, i Sverige och internationellt. Förekomsten av våld mellan unga som har eller haft någon typ av intim relation observeras i allt högre utsträckning. Det är svårt att bedöma den exakta omfattningen eftersom få studier har belyst ungas våldsutsatthet i parrelationer i Sverige. Ungdomar och särskilt unga vuxna tycks dock utifrån tidigare forskning vara mer utsatta jämfört med äldre vuxna. Våld i ungas parrelationer liknar på många sätt våld i nära relationer bland vuxna, men är samtidigt ett fenomen under särskilda omständigheter kopplade till ungdomstiden som har betydelse för ungas, men inte vuxnas, relationsvåld. Det handlar bland annat om att ungdomstiden präglas av viktiga psykosociala förändringar och är en tid av identitetsskapande, intensiv social inlärning, och ökad autonomi i förhållande till föräldrar. Det är också under ungdomstiden som man börjar etablera starka känslomässiga band i parrelationer och som sexualiteten får en ökad betydelse för individen. Ungas mer begränsade erfarenheter av tidigare relationer kan också påverka hur de identifierar vad som är ett våldsamt beteende och vad som är ”normalt” i en relation. Det är högst angeläget att ta sig an problematiken med våld i ungas parrelationer, för att bryta normaliseringsprocessen tidigt och förebygga våldet.

1.2 Unga våldsutövare och kunskapshöjning

Att nå de personer som utövar våld i en partnerrelation är av naturliga skäl komplicerat. Om inte brottet polisanmäls finns det inget naturligt incitament för socialtjänsten att gripa in till stöd varken för den som utsätts eller våldsutövaren. Att vända sig till en kommunal verksamhet, vare sig det är myndighetsutövande socialtjänst eller öppna verksamheter som till exempel

ungdomsmottagningen kan verka skrämmande, även om det finns behov av stöd. Idéburna organisationer kan erbjuda andra möjligheter, som till exempel anonymt stöd som ger förutsättningar att motivera den unge till en förändring.

För att ta sig an utmaningen med våld i relation krävs vidare ett förebyggande arbete, inte minst på universell nivå. I tonåren är erfarenheter av intima relationer begränsade, och det kan vara svårt att skilja på vad som är en sund och osund relation. För att kunna göra det krävs kunskap om hur våldet kan ta sig uttryck, vad som är ett övergrepp och vilka konsekvenser ett visst agerande kan få. När staden genomförde kampanjen "Aldrig igen" med fokus på ungas relationer inkom många reaktioner från unga som tyder på att kunskap kring samtycke och våldsutövande saknas.

Genom att sätta fokus på unga våldsutövare och öka kunskapen om våld i relation hos målgruppen själv, kan grunden läggas för ett framgångsrikt arbete mot våld i ungas parrelationer.

1.3 Socialnämndens uppdrag enligt budget 2021

I Stockholms stad budget för år 2021 och 2022 har socialnämnden getts i uppdrag att skapa fler idéburna offentliga partnerskap och att fortsätta använda denna typ av partnerskap, samt att utveckla det förebyggande arbetet mot våld i nära relationer bland unga. Med anledning av detta har partnerskapet inletts.

Ett idéburet offentligt partnerskap (IOP, hädanefter partnerskapet) mellan socialnämnden och den idéburna organisationen Stiftelsen 1000 möjligheter (hädanefter stiftelsen) bidrar till att stärka arbetet och motverka våld i ungas relationer.

2. Idéburet offentligt partnerskap

2.1 Partnerskapets aktörer

Detta partnerskap är upprättat mellan:

Offentlig sektor: Stockholms stad, Socialförvaltningen, genom enheter inom avdelningen för stadsövergripande sociala frågor, socialtjänstavdelningen och administrativa avdelningen.

Idéburen sektor: Organisationer som är icke vinstdrivande, politiskt obundna och arbetar utifrån alla människors lika värde. Deras arbete utgör såväl ett mervärde för de människor de möter, som ett komplement till stadens ordinarie verksamheter genom en form som det offentliga inte kan erbjuda.

Idéburen sektor genom:

- Stiftelsen 1000 Möjligheter, organisationsnummer 802478-3436

2.2 Partnerskapets form och utgångspunkt

Parterna ska utgå från politiska beslut som:

- Kommunfullmäktiges budget samt mål och inriktningsdokument.
- Lagstiftningar som berör målgruppen.

Partnerskapet reglerar mål, syfte och värdegrund för arbetet med målgruppen. Till detta övergripande partnerskap knyts specifika åtaganden formulerade för den idéburna organisationen och för socialnämndens specifika verksamheter. Åtagandena kan vid behov och över tid förändras, bytas ut eller helt utgå utan att partnerskapet behöver omförhandlas. Det gäller under förutsättning att partnerskapets mål, syfte och värdegrund för arbetet med målgruppen inte förändras. Bakgrund och beslut om förändrade åtaganden ska registreras och förvaras tillsammans med huvudöverenskommelsen.

I bilagorna beskrivs de specifika åtagandena, dess innehåll, upplägg, tidsperiod samt ekonomiska förutsättningar. Bilagorna utgör en del av partnerskapet.

2.3 Syfte och mål

Syftet med partnerskapet är att parterna gemensamt verkar för att fler ungdomar nås av kunskap och information om vad våld i en partnerrelation är och att fler unga som utövar våld nås och i förlängningen också deltar i insatser som syftar till att upphöra med våldsutövandet.

Vidare är syftet att stärka samverkan för att skapa en trygg länkning mellan stiftelsen och relevanta verksamheter för målgruppen, inom socialtjänsten.

Övergripande mål med partnerskapet är att:

- Förebygga våld i ungas relationer.
- Öka kunskap bland unga om våld i ungas relationer.
- Nå fler unga våldsutövare i syfte att få dem att sluta använda våld.
- Främja målgruppens psykiska, fysisk och sexuella hälsa.

2.4 Målgrupp

Målgruppen är unga 13 till 23 år, bosatta i Stockholms stad som i ett förebyggande syfte ska få ökad kunskap om våld i relation bland unga. Vidare är målgruppen unga som utsätter/har utsatt andra för våld i en partnerrelation. Majoriteten av de som kommer att nås är från 15 år och uppåt, eftersom det är stiftelsens primära målgrupp.

2.5 Åtagande

Partnerskapet grundas i ett samarbete mellan Stiftelsen 1000 Möjligheter och Stockholms stads socialförvaltning, dessa kallas parter.

Organisationer som socialförvaltningen samarbetar med i IOP-samverkan ska:

- Ta ställning och verka för demokratin som samhällssystem, jämställdhet, mångfald och alla människors lika värde.
- Ta avstånd från våldsbejakande uttryck och åsikter.
- Inte samverka med, eller anlita, organisationer eller personer som uttrycker åsikter i strid med ovanstående två punkter.
- Verka för likabehandling och aktivt motverka all form av diskriminering, mobbning, kränkande behandling och kriminell verksamhet.
- Ha en demokratisk struktur där medlemmarna får komma till tals. I de fall det gäller en stiftelse så ska den vara öppen för insyn genom att till exempel stå under tillsyn av Länsstyrelsen.
- Erbjudna brukare och deltagare möjlighet till inflytande över, och att lämna synpunkter på, verksamheten.
- Ha upprättat stadgar och vara icke vinstdrivande.
- Ha en ordnad ekonomi och inte befinna sig på obestånd.
- Ha ett bankgiro eller plusgiro registrerat i organisationens namn.
- Följa lagar och föreskrifter.
- Ha rutiner för att undvika jäv vid beslutsfattande. Föreningen ska följa bestämmelserna om jäv i lag (2018:672) om ekonomiska föreningar.

2.6 Värdegrund

Partnerskapet ska grundas på ömsesidig respekt inför parternas olika förutsättningar, öppenhet och dialog som karaktäriseras av tillit, lyhördhet och förståelse. Vidare bygger partnerskapet på varsam hantering av de offentliga medel som möjliggör partnerskapet.

Parterna behöver ha en samsyn kring arbetsmetoder och förhållningssätt. Den gemensamma värdegrunden tar sig uttryck i bemötandet av varje barn eller ungdom och är en förutsättning för att lyckas med målet för partnerskapet.

Den gemensamma värdegrunden för partnerskapet grundas i:

1. FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna, som fastslår människors lika värde och lika rättigheter.
2. FN:s konvention om barns rättigheter (barnkonventionen), som fastslår att barn har rätt till liv, hälsa och utveckling samt rätt till skydd mot alla typer av övergrepp och utnyttjande (§§ 6 och 19).
3. Istanbulkonventionen (Europarådets konvention om förebyggande och bekämpning av våld mot kvinnor och våld i hemmet) ratificerades av Sverige 2014. I konventionens artikel 3 f står att läsa ”I denna konvention avses med kvinnor även flickor under 18 år.”
4. Stockholms stad ska vara ledande i genomförandet av Agenda 2030:s 17 globala hållbarhetsmål. Särskilt relevanta för föreliggande IOP är mål 3 (hälsa och välbefinnande) och mål 5 (jämställdhet).
5. Stadens program mot våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck, prostitution, människohandel för sexuella ändamål samt sexuellt våld oberoende relation, 2021-2025.

2.7 Metod

Med metod avses hur parterna inom partnerskapet ska verka för att uppnå syfte och mål i partnerskapet. Verksamheterna följer riktlinjer och rutiner framtagna inom partnerskapet, såsom flödesbeskrivningar med mera.

2.8 Informationsspridning

Vid eventuella uttalanden ska det tydligt framgå att det är den enskilda organisationen som uttalar sig.

2.9 Jämställdhetsperspektiv

Partnerskapet riktar sig till barn och unga oavsett kön. Verksamheterna anpassas utifrån varje ungdoms unika situation och behov så långt det är möjligt.

När det gäller frågor om våld i partnerrelation är det dock av största vikt att ha ett tydligt jämställdhetsperspektiv. Våldet är i hög grad ”könat”, det vill säga att flickor och kvinnor utsätts i större

utsträckning än pojkar och män. Detta gäller även våldet i ungas partnerrelationer, vilket bland annat framkommer i den senaste forskningen från Stockholms Universitet – ”*Youth Intimate Partner Violence in Sweden* (Korkmaz 2021). Även pojkar och män utsätts dock för våld i nära relation. I den kortanalys som Brottsförebyggande rådet (BRÅ) genomförde 2018 framkom att 23 procent av tjejerna mellan 16-24 år har varit utsatta för brott i en nära relation. Motsvarande siffra för killar var 14 procent. Däremot är det våld som flickor utsätts för ofta upprepat, grövre och riskerar att få allvarigare konsekvenser. Hbtqi-personer är en grupp med förhöjd risk att utsättas för våld vilket är viktigt att komma ihåg.

Partnerskapets samlade erfarenhet hittills är att det är svårt att nå pojkar och unga män som utsätts för våld, utövar våld eller lider av exempelvis psykisk ohälsa. Knappt 20 procent av de unga som besöker stadens ungdomsmottagningar är pojkar. Vidare är det generellt svårt att nå personer som utsätter andra för våld i en relation om det inte finns en polisanmälan. I rapporten ”Ett år med ungarrelationer.se” som stiftelsen tagit fram, framkommer att 66 procent av de som varit i kontakt med chatten är tjejer. 14 procent är killar och 1 procent ”vill inte definiera sig” och i 19 procent av fallen saknas information om kön.

3. Struktur för partnerskapet

Parternas åtaganden kompletterar varandra och uppfyller olika behov hos målgruppen. God samverkan krävs för att nå syfte och åtaganden i partnerskapet. Med god samverkan menas kontinuerlig information och kommunikation mellan parterna samt att arbeta för ett gemensamt mål.

Varje part ansvarar för att utse representanter med mandat att fatta beslut till styrgrupp och samverkansgrupp. Stiftelsen utser en eller två representanter och Stockholms stads socialförvaltning utser högst fyra representanter i respektive forum.

3.1 Styrgrupp

Styrgruppen beslutar om strategiska frågor för partnerskapet, såsom förändringar i partnerskapets inriktning, mål, omfattning och andra frågor av väsentlig betydelse. Styrgruppen utgörs av de ansvariga företrädarna för partnerskapet samt representanter från socialförvaltningen. Parterna representeras företrädesvis genom chefer med mandat från den egna organisationen att fatta beslut i frågor som gäller partnerskapet.

- Styrgruppen ansvarar för att det gemensamma målet och att syftet med partnerskapet följs.
- Ordförandeskapet är roterande och vem som blir ordförande och för hur lång tid bestäms vid första styrgruppsmötet. Ordförande ansvarar för kallelse och dokumentation.
- Vad samverkansgruppens verksamhetsrapportering ska bestå av och vilka omständigheter som ska följas upp och statistikföras beslutas vid styrgruppens första möte.
- Styrgruppen ska, i början av partnerskapet, ha möte minst en gång i kvartalet för att diskutera hur arbetet med partnerskapet går och ta upp eventuella svårigheter samt vid behov mötas oftare. Därefter väljer styrgruppen om möten ska hållas med annat intervall.
- Styrgruppen förhandlar om förändringar av partnerskapet.
- Styrgruppen ansvarar för att förändra inriktning/direktiv till samverkansgruppen om skäl till det framkommer.
- Styrgruppen ska informera alla parter om eventuella förändringar och beslut som fattas.

3.2 Samverkansgrupp

Samverkansgruppens syfte är att möjliggöra ett gemensamt erfarenhetsutbyte och sammanställa information om partnerskapets åtaganden.

Samverkansgruppen har beslutsmandat för de operativa frågorna inom partnerskapet utifrån den inriktning och de mål styrgruppen har valt. Gruppen utgörs av representanter för partnerskapet inom de specifika åtagandena samt representanter från socialförvaltningen.

- Samverkansgruppen ska mötas regelbundet med lämpligt intervall och utsedd part i samverkansgruppen ansvarar för gruppens dokumentation. Ansvaret roteras inom samverkansgruppen.
- Samverkansgruppen upprättar vid behov förtydligande rutiner och arbetsflödesbeskrivningar kring de gemensamma åtagandena.
- Samverkansgruppen ansvarar för att det sker en gemensam kunskapsinhämtning.
- Samverkansgruppens representanter ska säkerställa att åtagandena utförs enligt överenskommelsen.

- Samverkansgruppens representanter ska lösa eventuellt uppkomna problem av praktisk natur i verksamheterna.
- Samverkansgruppen ska löpande informera styrgruppen om händelser och eventuella förändringar i verksamheterna till styrgruppen och vid behov lyfta frågor till styrgruppen för beslut.
- Samverkansgruppen lämnar vid minst ett tillfälle per 12-månadersperiod en skriftlig rapport till styrgruppen om partnerskapets läge och utveckling.

4. Uppföljning

Avsikten med uppföljning är att säkra att syftet och målen med partnerskapet uppnås. Syftet med uppföljningen är även att säkra att offentliga medel använts till det som är beslutat. Uppföljningen ska ske med utgångspunkt i de mål som gäller för partnerskapet, samt i sammanställningen över förvaltningens tillförda medel i bilaga 1 och innehålla information om hur samarbetet har sett ut, vilka insatser som genomförts, samt statistik på hur många som nåtts av respektive insats uppdelat på kön.

Samverkansgruppen ska lämna en verksamhetsrapport till styrgruppen 2 ggr/år. Verksamhetsrapporterna ligger sedermera till grund för en årlig sammanställning (se 4.1). Stiftelsen ska en gång/år lämna en ekonomisk redovisning för hur de använt de pengar de erhållit inom ramen för partnerskapet.

4.1 Årlig sammanställning

Stiftelsen ska lämna en årlig ekonomisk sammanställning för hur pengarna använts under året. Samverkansgruppen ska årligen göra en sammanställning av de verksamhetsrapporter som upprättats under året. Den årliga sammanställningen lämnas av socialförvaltningen till socialnämnden i samband med verksamhetsberättelsen.

För att följa upp att partnerskapets mål och syfte uppfylls kommer bland annat följande ses över och redogöras för i den årliga sammanställningen:

- I vilken utsträckning partnerskapet bidrar till att förebygga våld i ungas relationer i Stockholms stad.
- I vilken utsträckning partnerskapet bidrar till att öka kunskap bland unga om våld i ungas relationer.

- I vilken utsträckning partnerskapet bidrar till att nå fler unga våldsutövare i syfte att få dem att sluta använda våld.
- I vilken utsträckning partnerskapet bidrar till att främja psykisk och fysisk hälsa för målgruppen.

4.2 Synpunkter och klagomål

Rutiner för synpunkts- och klagomålshantering ska finnas i varje verksamhet och information avseende detta ska lämnas till ungdomen. En sammanställning av inkomna synpunkter och klagomål ska ingå i den årliga sammanställningen.

5. Villkor

5.1 Period för partnerskapet

Partnerskapet gäller från den 15 december 2021 till och med den 14 december 2022, förutsatt att medel för partnerskapet finns och att förutsättningarna för ett partnerskap i övrigt kvarstår.

Partnerskapet kan förlängas med ett år i taget dock längst till den 14 december 2024. Inom ramen för denna tidsperiod sker en automatisk förlängning av överenskommelsen om inte denna sägs upp av endera part senast den 14 september respektive år.

5.2 Sekretess, tystnadsplikt och orosanmälan

Uppgifter om den enskilde ska hanteras i enlighet med offentlighets- och sekretesslagen samt dataskyddsförordningen. Anmälningsskyldighet föreligger vid oro för att barn far illa enligt 14 kap. 1 § socialtjänstlagen. Dokumentation om den enskilde ska endast vara av relevant betydelse samt hanteras och bevaras säkert.

5.3 Ändringar och tillägg

Ändringar och tillägg till partnerskapet inklusive bilagor ska vara skriftliga och undertecknade av behöriga parter för att vara giltiga.

5.4 Informationsskyldighet

Part är skyldig att, vid förändrade omständigheter som påverkar uppfyllande av åtagande, meddela det omgående till styrgruppen.

Om någon av parterna inte uppfyller villkoren för partnerskapet eller brister i sina åtaganden, eller om det råder väsentligt förändrade omständigheter ska styrgruppen föra en dialog om partnerskapet kan fortsätta.

5.5 Ersättning

Ersättning till stiftelsen framgår av bilagan. Om stiftelsen inte utför verksamhet eller i övrigt inte lever upp till krav i överenskommelsen kan socialförvaltningen stoppa utbetalningar och kräva tillbaka redan utbetalda medel. Återbetalning kan bli aktuellt om socialförvaltningen, efter skriftväxling med part, finner att övervägande del av parts åtaganden inte uppfyllts under överenskommen tid.

5.6 Brister

Om någon av aktörerna inte uppfyller villkoren för partnerskapet eller visar väsentliga brister i sina åtaganden ska dialog föras i styrgruppen. I dessa fall kan styrgruppen besluta att aktör ska komma in med en plan för hur uppkomna brister i åtaganden och/eller uppfyllande av villkor ska åtgärdas. Om aktör, efter åtgärdsplan, fortfarande inte uppfyller villkoren eller inte har kommit till rätta med bristerna kan styrgruppen besluta att säga upp aktören från partnerskapet.

5.7 Uppsägning av överenskommelse om partnerskap

Part har rätt att säga upp sitt åtagande i partnerskapet om någon part bryter mot sina åtaganden enligt överenskommelsen. Uppsägningstiden är fyra månader från det att någon part skriftligen sagt upp partnerskapet till styrgruppen.

Vid uppsägning från stadens sida på grund av att stiftelsen brutit mot sina åtaganden, enligt 5.5, kan stiftelsen komma att bli återbetalningsskyldig för delar eller hela summan som socialförvaltningen har betalat ut inom ramen för detta partnerskap.

5.8 Omförhandling

Samtliga parter kan påkalla omförhandling av bestämmelse i det övergripande partnerskapet. Om betydande avvikelser från åtagandena och budget sker ska parterna, innan ändringar genomförs, föra en dialog i styrgruppen för beslut om eventuella ändringar.

5.9 Oenighet mellan parterna

Om oenighet uppstår ska dessa i första hand lösas genom dialog mellan parterna. Det är styrgruppen som ansvarar för att dialog och omförhandling sker om part begär det eller om det annars är påkallat. Vid eventuell oenighet i samverkansgruppen förs frågan vidare till styrgruppen.

5.10 Ansvar och försäkring

Regleras av respektive part inom ordinarie verksamhet.

5.11 Bilagor

Bilagorna till huvudöverenskommelsen (diarienummer 2.3.4-631/2021) innehåller närmare beskrivningar om respektive parts åtaganden samt annan särskild information som särskilt berör parten.

1. Bilaga 1 (Stiftelsen 1000 Möjligheter), dnr 2.3.4-632/2021
2. Bilaga 2 (Socialnämndens verksamheter), dnr 2.3.4-633/2021)

6. Underskrift

Partnerskapet är upprättat i två likalydande exemplar där varje part har tagit var sitt original. Om ny part tillkommer under perioden ska bilaga bifogas till det övergripande partnerskapet.

För socialnämnden
i Stockholms stad

För 1000 Möjligheter

Stockholm den / 2021

Stockholm den / 2021

Fredrik Jurdell
Socialdirektör

Zandra Kanakarís
Generalsekreterare